

Joanna Pawłowska-Tyszko, Michał Soliwoda

Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB w Warszawie

PREFERENCYJNE METODY OPODATKOWANIA DOCHODU ROLNICZEGO W WYBRANYCH PAŃSTWACH UNII EUROPEJSKIEJ – IMPLIKACJE DLA POLSKI

*PREFERENTIAL METHODS OF TAXATION OF FARM INCOME
IN THE SELECTED EU COUNTRIES – IMPLICATIONS FOR POLAND*

Słowa kluczowe: opodatkowanie rolnictwa, dochód podatkowy, polityka rolna

Key words: agricultural taxation, taxable income, agricultural policy

Abstrakt. Ze względu na fakt wyłączenia rolnictwa z opodatkowania podatkiem dochodowym od osób fizycznych istotny jest problem wyboru właściwej formy opodatkowania działalności rolniczej. Celem badań była próba oceny preferencyjnych metod opodatkowania dochodu rolniczego w wybranych krajach UE pod kątem możliwości aplikacji specjalnych rozwiązań do polskiego systemu opodatkowania rolnictwa. Do badań przyjęto w sposób celowy próbę państw UE, w których występują preferencyjne sposoby opodatkowania dochodu rolniczego (Belgię, Niemcy, Hiszpanię i Francję). Wykorzystano dane statystyki masowej, informacje internetowe oraz uregulowania prawne. Przeprowadzone analizy wykazały, że w porównywanych krajach stosuje się specjalne systemy opodatkowania dochodów rolniczych, bazujące na uproszczonych metodach szacowania dochodu rolniczego. Stwierdzono, że istnieje potrzeba reformy polskiego systemu podatkowego w kierunku zastosowania nowoczesnych konstrukcji podatkowych opartych na dochodach rolniczych, a wybór metody powinien odpowiadać polityce rolnej państwa, ukierunkowanej na realizację założonych celów.

Wstęp

Szczodrowski [2007] zauważa, że zasada dogodności, o której traktuje Adam Smith [1954], jest ukierunkowana na minimalizowanie możliwości wystąpienia sytuacji, w której podatnicy nie będą dysponowali środkami niezbędnymi do uiszczenia należności. Ta zasada jest wyrażona przez rozbudowane systemy opodatkowania, z szerokim wachlarzem ulg i zwolnień podatkowych, a często stawek podatkowych¹ oraz techniką skarbową. Zasada ta ma szczególne znaczenie dla rolnictwa, do którego z racji jego specyfiki kierowane są często specjalne rozwiązania podatkowe. Charakter polityki fiskalnej jest zdeterminowany przede wszystkim przez proces redystrybucji dochodów, a wraz z nim przeobrażenia strukturalne rolnictwa [Przygodzka 2006]. W ostatnich latach polski sektor rolniczy przeszedł wiele korzystnych zmian strukturalnych, konieczna wydaje się więc rewizja rolniczego systemu podatkowego pod kątem odzwierciedlenia i dopasowania do obecnych warunków prowadzenia działalności rolniczej.

W Polsce, większość obciążeń fiskalnych rolnictwa ma charakter marginalny, zarówno z punktu widzenia wpływów do budżetów lokalnych, jak i budżetu państwa. Ważnym problemem jest wybór właściwej formy opodatkowania działalności rolniczej, gdyż polskie gospodarstwa rolne wyłącznie są z opodatkowania podatkiem dochodowym od osób fizycznych. Sytuacja taka prowadzi do napięć społecznych, gdyż obecne rozwiązania naruszają zasadę sprawiedliwości i powszechności opodatkowania. Postulowane objęcie działalności rolniczej podatkiem PIT będzie wiązało się z koniecznością wprowadzenia ewidencji zdarzeń gospodarczych oraz dokonania zmian w konstrukcji tego podatku. Zmiany będą dotyczyły m.in. zakresu podmiotowego i przedmiotowego oraz podstawy opodatkowania [Podstawka, Pawłowska-Tyszko 2012]. Przydatne w reformie opodatkowania

---

¹ W niektórych krajach UE, np. w: Wielkiej Brytanii i Irlandii obowiązuje system celularny. W tym systemie wyróżnia się cząstkowe dochody podatkowe (np. z pracy) z odrębnymi stawkami podatkowymi.

polskiego rolnictwa może być implementowanie pewnych mechanizmów fiskalnych, stosowanych od wielu lat w niektórych państwach Unii Europejskiej (UE).

Celem badań była próba oceny preferencyjnych metod opodatkowania dochodu rolniczego w wybranych państwach UE pod kątem możliwości aplikacji specjalnych rozwiązań do polskiego systemu opodatkowania rolnictwa.

Material i metodyka badań

Do badań przyjęto w sposób celowy próbę państw UE, w których systemie opodatkowania rolnictwa funkcjonują preferencyjne metody opodatkowania dochodu rolniczego, czyli Belgię, Niemcy, Hiszpanię i Francję. Wykorzystano dane statystyki masowej, informacje internetowe oraz uregulowania prawne dotyczące systemów opodatkowania rolnictwa w wybranych państwach UE. Do prezentacji materiału posłużono się zestawieniami tabelarycznymi. Podstawową metodą badawczą zastosowaną w opracowaniu jest metoda porównawcza (komparystyczna), uzupełniona o elementy opisu pojedynczych przypadków (*case study*).

Wyniki badań

W przeglądzie specjalnych rolniczych systemów podatkowych w państwach UE istotne jest zapoznanie się z wybranymi charakterystykami rolnictwa w wybranych krajach (tab. 1). Z danych zawartych w tabeli 1 wynika, że Polska na tle analizowanych państw charakteryzuje się największą liczbą gospodarstw rolniczych (ok. 1,5 mln). Stosunkowo duża liczba gospodarstw znajduje się również w Hiszpanii (ok. 1 mln). Wszystkie analizowane kraje dysponują ogromnym potencjałem ziemi użytkowanej rolniczo. Pod względem ogólnej powierzchni ziem rolniczych Polskę można porównać do Niemiec i Hiszpanii, gdzie ok. 46% powierzchni kraju zajmują użytki rolne. Porównanie liczby gospodarstw z powierzchnią użytków rolnych świadczy jednak o dużym rozdrobieniu agrarnym w Polsce, znacznie większym niż w pozostałych analizowanych krajach. Średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego w Polsce wynosi ok. 8 ha i jest ponaddwukrotnie mniejsza od średniego gospodarstwa w Belgii i Hiszpanii i ponadtrzykrotnie mniejsza niż w pozostałych analizowanych krajach. Struktura obszarowa gospodarstw rolnych w Polsce na tle analizowanych krajów wypada bardzo niekorzystnie i jedynie Hiszpania ma tak rozdrobioną strukturę agrarną. Z danych Eurostatu wynika, że w 2010 r. polskie rolnictwo wytwarzało ok. 1,3% PKB², podczas gdy w Niemczech i Belgii odsetek ten był prawie dwukrotnie mniejszy (odpowiednio 0,6 i 0,9%). Należy jednak zauważyć, że w Hiszpanii i Francji wpływ tego działu na kreowanie PKB był nieco większy niż w Polsce (odpowiednio 1,9 i 1,6%). Mimo iż wpływ rolnictwa w każdym z tych krajów na tworzenie PKB jest niewielki, sektor ten angażuje znaczny odsetek ogółu pracujących. W Polsce w 2010 r. wyniósł on 5%, nieco wyższy był w Belgii i wynosił 5,7%. W pozostałych analizowanych krajach kształtował się na poziomie od 0,7% w Niemczech do 1,9% w Hiszpanii. Tak duży odsetek zatrudnionych w polskim rolnictwie nie wpływa na poprawę efektywności i wydajności produkcji rolniczej. Przeprowadzone analizy wskazują, że sektor rolnictwa w Polsce i w pozostałych analizowanych krajach jest ważny dla gospodarki krajowej i unijnej. Pod względem powierzchni użytków rolnych, liczby gospodarstw i poziomu zatrudnienia, Polska jest krajem najbardziej rolniczym wśród analizowanych państw. W analizowanych krajach, w których rolnictwo (podobnie jak w Polsce) stanowi ważny sektor gospodarki, stosowane są specjalne systemy wsparcia gospodarstw, np. w postaci preferencyjnych systemów podatkowych.

Dominującą formą prawnowłasnościową gospodarstw rolnych w porównywanych krajach są gospodarstwa rodzinne prowadzone przez osoby fizyczne lub w formie spółek osobowych. Ich udział w ogólnej liczbie podmiotów rolniczych waha się od 82% we Francji przez 84% w Niemczech do 94-96% w Hiszpanii i Belgii. Wynika z tego, że liczba osób prawnych prowadzących produkcję rolną jest niewielka.

² Wykorzystano dane Eurostatu, które obejmują wyłącznie sektor rolny, z pominięciem leśnictwa i rybołówstwa.

Tabela 1. Charakterystyka rolnictwa w wybranych państwach UE (2010 r.)

Table 1. Description of the agriculture in the selected EU countries (2010)

Wyszczególnienie/Specification	Belgia/ Belgium	Niemcy/ Germany	Hiszpania/ Spain	Francja/ France	Polska/ Poland
Liczba gospodarstw rolniczych/Number of agricultural holdings	42 900	299 100	989 000	516 100	1 506 000
Udział użytków rolnych w powierzchni kraju/ Share of arable areas in the country area [%]	44,3	46,8	46,9	43,2	46,2
Udział pełnozatrudnionych w rolnictwie (AWU) w liczbie ludności kraju/ Share of AWU in the total population of the country [%]	5,7	0,7	1,9	1,2	5,0
Udział rolnictwa w PKB/Share of the agricultural sector in GDP	0,9	0,6	1,9	1,6	1,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Eurostat

Source: own study based on Eurostat data

We wszystkich analizowanych krajach dochody rolnicze podlegają opodatkowaniu podatkiem dochodowym (tab. 2). Do wyliczenia dochodu z działalności rolniczej stosuje się specjalne, odmienne niż dla działalności nierolniczych, reguły jego obliczania. Zasady opodatkowania dochodu w tych krajach nie są ujednolicone, co wynika z zastosowania różnych konstrukcji podatkowych. Różnice te dotyczą przede wszystkim sposobów ustalania podstawy opodatkowania, kryteriów uprawniających do stosowania preferencyjnych form opodatkowania oraz zakresu ulg i zwolnień. We wszystkich badanych krajach istnieje możliwość ustalenia dochodu szacunkowego, często znacznie odbiegającego od dochodu faktycznego [4], co, zdaniem Dziemianowicz [2006] nie odzwierciedla rzeczywistych warunków ekonomicznych gospodarstwa rolnego.

Podkreśla ona, że pomimo iż metody te zapewniają stabilność dochodów podatkowych, to jednak tak obliczony dochód może hamować przemiany strukturalne w rolnictwie, zniechęcać do inwestycji i jednocześnie nierównomiernie obciążać różne gospodarstwa rolne, prowadząc często do regresji opodatkowania. Państwa mając na względzie niedoskonałości metod szacunkowych proponują również bardziej rozbudowane metody ustalania dochodu z wykorzystaniem zapisów księgowych. Należy jednak podkreślić, że metody szacunkowe cieszą się znacznie większą popularnością, niż metody oparte na rzeczywistych dochodach. Przykładowo, w Niemczech najbardziej popularna jest metoda liniowa, z której korzysta ponad połowa gospodarstw, ok. 1/3 prowadzi księgi rachunkowe, a ok. 15% księgi rachunkowe [Ogrodnik 2009]. Podobnie sytuacja przedstawia się w pozostałych krajach, w których z metod szacunkowych korzysta przeważająca część gospodarstw rolniczych. Wynikać to może z łatwości ustalania dochodu szacunkowego, znacznie mniejszych kosztów księgowych, jak również w wielu przypadkach niższych obciążeniach podatkowych. Według Dziemianowicz [2006], zastosowane w analizowanych krajach specjalne rozwiązania podatkowe powodują, iż obciążenia fiskalne rolnictwa są znacznie niższe niż w pozostałych działach gospodarki.

Preferencyjne systemy podatkowe są swego rodzaju dodatkowym wsparciem, które oficjalnie nie ma charakteru pomocy publicznej. Brak statystyk oraz stosowanie różnych rozwiązań konstrukcyjnych utrudnia obliczenia odnoszące się do wysokości wsparcia rolnictwa przez system podatkowy. Należy jednak wyraźnie podkreślić, że stosowane w gospodarstwach rolnych specjalne rozwiązania podatkowe wynikają ze szczególnej roli rolnictwa w gospodarce.

W analizie specjalnych systemów podatkowych na uwagę zasługuje wykorzystywana w Hiszpanii metoda ustalania dochodu rolniczego za pomocą współczynników. Metoda ta obejmuje:

- zsumowanie wszystkich przychodów ze sprzedaży oraz otrzymanych dotacji,
- pomnożenie sumy przychodów i dotacji przez tzw. indeks zysku (w przypadku działalności rolniczej indeks ten mieści się w granicach od 0,23 do 0,56),
- odliczanie 35% kosztów zużycia rolniczego oleju napędowego (*agrodiesel*),
- odliczenie kosztów amortyzacji aktywów, zarówno materialnych jak i niematerialnych,

Tabela 2. Preferencyjne systemy opodatkowania dochodu rolniczego w wybranych państwach UE
 Table 2. Preferential taxation systems of the farm income in selected EU countries

Wyszegółnienie/ Specification	Belgia/Belgium	Niemcy/Germany	Hiszpania/Spain	Francja/France
Metody ustalania dochodu rolniczego/Methods of the estimated farm income	możliwość ustalenia dochodu: - rzeczywistego (na podstawie ksiąg rachunkowych), - szacunkowego z wykorzystaniem tzw. wyceny szacunkowej	możliwość ustalania dochodu: - przez organ administracji skarbowej szacunkowego z wykorzystaniem metody wyceny jednostkowej, tzw. metody liniowej (opartej na ekonomicznej wartości ziemi), - na podstawie posiadanych zasobów, - na podstawie ksiąg rachunkowych	możliwość ustalenia dochodu: - bezpośredniego na podstawie pełnej ewidencji księgowej, - szacunkowego dochodu bezpośredniego na podstawie uproszczonej ewidencji księgowej, - rolniczego na podstawie współczynników	możliwość ustalenia dochodu: - szacunkowego (ryczałtowego) na podstawie tzw. przychodu szacunkowego (<i>forfait</i>), - rzeczywistego w oparciu o systemy ewidencji uproszczonej (<i>reelsimplifíee</i>), - rzeczywistego w oparciu o zasady ogólne (<i>reelnormal</i>)
Kryteria uprawniające do szacunkowego ustalania dochodu rolniczego/ Criteria for determining the estimated farm income	szacunkowy dochód ustalany jest na podstawie normatywów, opracowywanych w porozumieniu z odpowiednimi organizacjami rolniczymi, normatywy szacowania dochodów ustalane są dla różnych rodzajów działalności rolniczej	stosowane kryteria: - areal użytków rolnych gospodarstwa < 20 ha; - pogłowie zwierząt < 50 jednostek przeliczeniowych; - wartość ekonomiczna gruntów rolnych < 2 000 jednostek DM*	kryteria stosowane przy ustalaniu tzw. szacunkowego dochodu bezpośredniego: - dochód gosp. < 600 tys. euro rocznie; kryteria stosowane przy ustalaniu dochodu z wykorzystaniem współczynników: - roczny obrót < 450 tys. euro, w tym z rolnictwa < 300 tys. euro; - wartość sprz. tow. < 300 tys. euro rocznie	kryteria ustalania dochodu szacunkowego (<i>forfait</i>): - obroty osiągnięte w trakcie roku podatkowego przez dwa lata są mniejsze niż 76 300 €
Ulgi inwestycyjne dotyczące działalności rolniczej/ <i>Investment incentives concerning the agricultural activity</i>	dopuszczalne jest odliczanie 1% wydatków inwestycyjnych (do kwoty 6,908 mln euro), w przypadku technologii energo-oszczędnych – 13,5% wydatków	nie jest możliwe w przypadku szacunkowego ustalania dochodu rolniczego, tylko w przypadku stosowania metody kasowej** lub pełnej ewidencji księgowej	tylko w przypadku określenia tzw. dochodu bezpośredniego (przy pełnej ewidencji księgowej)	brak informacji
Specjalna polityka amortyzacyjna środków trwałych, wykorzystywanych w działalności rolniczej/ <i>Specific depreciation policy for the agricultural activity</i>	w przypadku metody tzw. rzeczywistego dochodu rolniczego; dopuszczalne jest indywidualne (w porozumieniu z organem administracji skarbowej), amortyzacji podlegają również tzw. prawa do produkcji rolniczej	tylko w przypadku stosowania metody kasowej lub pełnej ewidencji księgowej przez gospodarstwo rolnicze; specjalne stawki amortyzacyjne dla budynków i budowli rolniczych, możliwość amortyzowania aktywów biologicznych**	tak, nawet w najbardziej uproszczonej metodzie ustalania dochodu rolniczego, z wykorzystaniem współczynników	W przypadku metody <i>reelnormal</i> stosowane są specjalne ulgi podatkowe (stały odpis amortyzacyjny) dla zapasów
Uprzywilejowane podatkowo traktowanie kosztów doradztwa podatkowego/ <i>Tax privileges for the tax advisory costs</i>	nie jest to koszt uzyskania przychodu podatkowego	nie jest to koszt uzyskania przychodu podatkowego	nie jest to koszt uzyskania przychodu podatkowego	opłaty za prowadzenie ksiąg rachunkowych przez specjalne biura rachunkowe mogą zostać odliczone od podatku do wysokości 915 euro/rok w ramach obu systemów <i>reel</i>

*wartość ekonomiczna ustalana według prawa podatkowego nie jest wyrażana pieniężnie, ale za pomocą jednostek specjalistycznych DM; ** kryteria uprawniające gospodarstwo rolnicze, do wykorzystania metody kasowej: zyski z działalności gospodarczej < 30 tys. euro; obroty < 350 tys. euro; wartość ekonomiczna użytków rolnych < 25 tys. euro; *** bydo w hodowlach zarodowych, kury mioski, krowy mleczne; w przypadku sadów owocowych i innych plantacji roślinnych tylko część plantacji można uznać jako środek trwały/¹ economic value, determined according to the tax law; it is not expressed in cash, but with specialist units, DM; ** eligibility criteria agricultural farm, to use a cash basis: gains from economic activity < 30 thousand euro turnover < 350 thousand euro, the economic value of agricultural land < 25 thousand euro; *** breeding cattle in farms, laying hens, dairy cows, and in the case of fruit orchards and vegetable plantations only other part of the plantation can be considered as a permanent

Źródło: opracowanie własne
 Source: own study

- pomnożenie uzyskanej sumy przez tzw. współczynnik korygujący³ (tab. 3), jeśli działalność gospodarcza spełnia następujące warunki, m.in. wykorzystuje się co najmniej 1/3 kapitału produkcyjnego i pracy siły roboczej, nabywa paszy na utrzymanie zwierząt gospodarskich,
- zastosowanie ekologicznych metod produkcji rolniczej (*organic farming*).

Jeśli użytki rolne są dzierżawione, indeks korygujący wynoszący 0,9 jest odnoszony jedynie do produkcji roślinnej z części dzierżawionej. Ponadto, kiedy więcej niż połowa paszy dla bydła jest nabywana od dostawców, przyjmuje się indeks korygujący 0,75 (w przypadku intensywnej produkcji rolniczej 0,95). Ustalenia prawa podatkowego dopuszczają ponadto uwzględnienie nadzwyczajnych strat związanych z wystąpieniem naturalnych katastrof (*reducción por gastosextordinarios*). Szacowany dochód może być zmniejszony o 40% wysokości nieregularnie otrzymywanych przychodów podatkowych. Dodatkowo, do dochodu rolniczego włączane są dotacje do inwestycji rzeczowych, rekompensaty za zaprzestanie prowadzenia działalności gospodarczej, a także za prawa ekonomiczne o nieokreślonym okresie trwania. Szczegółowy sposób ustalania dochodu rolniczego z uwzględnieniem indeksów korygujących, przedstawiono w tabeli 4.

Warto zwrócić uwagę na fakt, że według danych FADN przeciętny roczny dochód gospodarstwa rolniczego w Hiszpanii w okresie 2001-2004 wynosił 21 490 euro. Uproszczone ustalenie dochodu rolniczego z wykorzystaniem współczynników było bardziej korzystne niż ustalenie tzw. bezpośredniego dochodu gospodarstwa, z uwzględnieniem pełnej ewidencji księgowej. Nieliczne obowiązki administracyjne rolników, stosujących najbardziej uproszczoną metodę ustalania dochodu rolniczego, obejmują m.in. ewidencje składników majątku gospodarstwa, prowadzenie rejestrów przychodów i rozchodów (podobnie jak w księdze przychodów i rozchodów w Polsce).

Tabela 3. Przykłady szacowania dochodów rolniczych (euro) z uwzględnieniem współczynników korygujących

Table 3. Examples of estimating farm income with the correction coefficients

Kategorie podatkowe/Tax categories	Minimalny współczynnik korygujący (0,23)/ The lowest correction coefficient	Maksymalny współczynnik korygujący (0,56)/ The highest correction coefficient
Przychody (łącznie z dotacjami UE)/Sales (including EU subsidies)	44 911	44 911
Współczynnik korygujący/Correction coefficient	0,23	0,56
= (1) x (2)		
Przychody x współczynnik korygujący/Sales x correction coefficient	10 329	25 150
35% kosztów oleju napędowego, wykorzystanego w prowadzeniu działalności rolniczej/35% agrodiesel costs	b.d./n.d.	b.d./n.d.
amortyzacja/depreciation	2 088	2088
15% kosztów nawozów/15% costs of fertilizers	281	281
= (3) – [(4)+(5)+(6)] dochód rolniczy „wstępny”/preliminary farm income	7961	22782
= (7) x 0,9 dochód, skorygowany – korekta ze względu na koszty zatrudnienia pracowników (0,9)/adjusted income with the correction for labour costs (0,9)	7 165	20 503

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych LEI (EU-FADN)

Source: own study based on LEI (EU-FADN)

³ Ustalany ogólnie w rozporządzeniach ministra finansów i uzależniony od udziału kosztów wynagrodzeń pracowników najemnych w kosztach działalności rolniczej.

Podsumowanie

W porównywanych krajach stosuje się specjalne systemy opodatkowania dochodów rolniczych, bazujące na uproszczonych metodach szacowania dochodu rolniczego. Różnice sprawdzają się jedynie do sposobu szacowania tego dochodu. Niedoskonałością systemów uproszczonych jest niedoszacowanie dochodów do opodatkowania, co potwierdzają wyniki zaprezentowane dla Hiszpanii. Dochód obliczony metodą szacunkową za pomocą dwóch współczynników korygujących (minimalnego i maksymalnego) był niższy niż dochód ustalony za pomocą ewidencji księgowej. Sytuacja ta ma odzwierciedlenie w popularności metod szacunkowych, które są najczęściej stosowanymi procedurami ustalania dochodów rolniczych. Specjalne systemy podatkowe mogą stanowić ukrytą formę wsparcia rolnictwa. Wprowadzenie norm szacunkowych dochodu rolniczego do polskiego rolnictwa, podobnie jak w Hiszpanii, wiązałoby się przynajmniej z próbą włączenia tego sektora do powszechnego systemu podatkowego, z obowiązkiem ewidencji przychodów i kosztów podatkowych (np. KPiR). W niektórych jednak okolicznościach, jak pokazują przykłady analizowanych państw, to uprzywilejowanie może oznaczać dostosowanie systemu podatkowego do potrzeb bieżącej i długookresowej polityki państwa, wspierającej rozwój sektora rolnego. Przeprowadzone analizy wskazały jednak na potrzebę reformy polskiego systemu podatkowego w kierunku zastosowania nowoczesnych konstrukcji podatkowych opartych na dochodach rolniczych. Wybór metody obliczania dochodu powinien odpowiadać polityce rolnej państwa, ukierunkowanej na realizację założonych celów.

Literatura

- Dziemianowicz R. 2006: *Specyfika konstrukcji podatku dochodowego obciążającego gospodarstwa rolne w Unii Europejskiej, Problemy Rolnictwa Światowego*, t. XV.
- Ogrodnik D. 2009: *Podatek rolny w krajach europejskich*, Zagadnienia Ekonomiki Rolnictwa, Wydawnictwo IERiGŻ-PIB, nr 3, Warszawa, s. 95
- Podstawka M., Pawłowska-Tyszko J. 2012: *Podatek rolny a podatek dochodowy – problemy opodatkowania polskiego rolnictwa*, www.ierigz.pl/download/5577-tyszko_podstawka.pdf, dostęp 10.03.2013.
- Przygodzka R. 2006: *Fiskalne instrumenty wspierania rozwoju rolnictwa – przyczyny stosowania, mechanizmy i skutki*, Wydawnictwo Uniwersytetu w Białymstoku, Białystok, s. 129.
- Smith A. 1954: *Badania nad naturą i przyczynami bogactwa narodów*, PWN, Warszawa, s. 585.
- Szczodrowski G. 2007: *Polski system podatkowy*, PWN, Warszawa, s. 32.

Summary

The problem of selection of appropriate form of farm taxation seems to be crucial because by the dint of the exclusion of the agriculture from income taxation. The aim of the paper was to evaluate the methods of preferential taxation of the farm income in selected EU countries in terms of possibilities of application to the Polish system of the agricultural taxation. The research included a sample of selected EU countries (Belgium, Germany, Spain and France), in which the tax system farming methods preferential methods of taxation of agricultural income can be found. Statistical data, internet data and law regulations were analysed in this paper. The research showed that special system for taxing farm income (based on simplified methods of estimating agricultural income) exist in the selected countries. Moreover, there is a need to reform the Polish tax system towards the use of modern tax structure based on the agricultural income. The selection of the method should refer to the agrarian policy, aimed at achieving those objectives.

Adres do korespondencji
 dr inż. Joanna Pawłowska-Tyszko dr inż. Michał Soliwoda
 Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB
 Zakład Finansów Rolnictwa
 ul. Świętokrzyska 20
 00-002 Warszawa
 tel. (22) 505 45 82, 505 46 38
 e-mail: joanna.tyszko@ierigz.waw.pl, michal.soliwoda@ierigz.waw.pl